

OUT OF PRINT

Bert Bakker

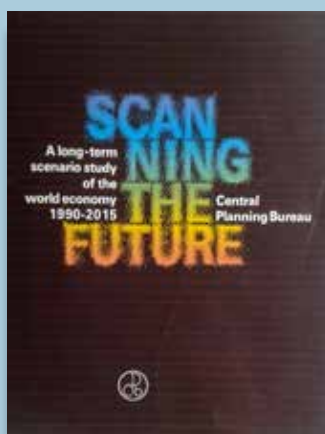
'SCANNING THE FUTURE'

Vroege jaren negentig. De Muur was net gevallen, *peace dividends* leken voor het oprapen, westerse economieën draaiden als een tierelier. Hoog- en laagconjunctuur leken even definitief tot het verleden te horen. 'Goldilocks'!

In die tijdgeest ontwikkelde het Centraal Plan Bureau, met aanstormend talent Gerrit Zalm als baas, de ambitie om na te denken over wat ons in een wereld zonder communistisch blok te wachten zou kunnen staan. 'Ons', de wereldbevolking.

Zo verscheen in 1992 het rapport: 'Scanning the Future - A long-term scenario of the World economy 1990-2015'. Sdu in Den Haag gaf het uit. Het werd een toekomstverkenning in vier zeer uiteenlopende scenario's. Een voor CPB'ers revolutionaire aanpak. Sympathiek ook, want die waren helemaal niet gewend om tegen de buitenwereld te zeggen: het kan zus lopen, maar ook zó.

CPB-voorspellingen rolden uit een wiskundig model dat de economie nabootste. Variabelen daarin waren een reeks aannames, en het effect van politieke keuzes was een kwestie van 'doorrekenen'. Zo had de - heilig-verklaarde - Jan Tinbergen het hen

geleerd. De politiek boog kritiekloos. Voor déze verkenning echter waren amper modellen gebruikt. Gedurfd! Inmiddels ligt 2015 achter ons, dus mag worden gevraagd: leek één van die vier varianten op hoe de wereld zich feitelijk ontwikkelde? Nou eh..., nee. Alles liep anders.

De vier trends die waar de CPB'ers bij uitkwamen waren:

- *Global Shift*: het Verre Oosten, vooral India en Japan stormen vooruit, onze contreien in eurosclerose achter zich latend.
- *European Renaissance*: West, maar ook Midden- en Oost-Europa herstellen zich sterk; de VS raken achterop
- *Balanced Growth*: overal ter wereld sprake is van groei, Japan moderniseert,

en Co2 uitstoot komt eindelijk onder controle.

- *Global Crisis*: wereldwijd stagneert de economie, verergerd door protectionisme; ecologische problemen leiden tot drama's

Het verschil met de realiteit was dat wat het CPB zag als grote thema's - vrije markten en de mate van overheidsbemoeienis - de gebeurtenissen niet bepaalden. (Tenzij je de *meltdown* van de bankensector in dat licht plaatst.) Verder bleek het niet zo te zijn dat de ene regio opkwam ten koste van de andere. Integendeel: de scenaristen misten de opkomst van China en de enorme impact daarvan. Maar zonder China was de economische neergang in Europa nog sterker geweest. Zonder de Chinese grondstoffenhonger was het ook Rusland, Brazilië en bepaalde Afrikaanse landen anders vergaan. Ook andere grote thema van deze tijd, de verscherpte tegenstelling tussen de westerse en de moslimwereld, aangejaagd door het brute optreden van de VS in het Midden-Oosten, komen in het rapport niet voor. Maar ja, wie voorzag die? Als het CPB de accountant van de macro-economie is, dringt zich de vraag op: moeten accountants dan het CPB van het bedrijfsleven zijn? Tja, als *scanning the past* al zo lastig blijkt...